

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ ДО ЛЕКЦІЇ 5

Захист військополонених

[ПЕРЕГЛЯНУТИ КУРС](#)

TRUTH HOUNDS

СИТУАЦІЯ 1

У 2001 році Сполучені Штати Америки разом із коаліційними військами розпочали воєнну операцію в Афганістані у відповідь на терористичні атаки 11 вересня. Метою операції було знищення терористичних угруповань, таких як Аль-Каїда, та усунення режиму Талібану, що надавав їм притулок.

Під час однієї з операцій було захоплено трьох заручників. Перший із них – військовий командир у складі Талібану, захоплений під час бойового зіткнення у провінції Кандагар. Він звинувачується в активній участі в бойових діях проти коаліції та наданні підтримки терористичним угрупованням.

Другим полоненим є військовий кореспондент, що займався висвітленням воєнних дій для телеканалу, що загалом веде антизахідну риторику та підтримує дії Талібану. Він також захоплений під час воєнної операції й підозрюється в пропагуванні тероризму, екстремізму та поширенні дезінформації.

Третій затриманий – афганський таксист. Захоплений під час рейду в Кабулі, коли під час огляду його транспортного засобу в ньому було знайдено зброю та вибухові матеріали. Таксист підозрюється в співпраці з терористами, перевезенні бойовиків та доставці зброї.

Усіх трьох відправили до військової в'язниці в Гуантанамо, де їх утримували без належного судового процесу. Роками їх допитували з метою отримання інформації про терористичні угруповання, їхню структуру, плани та мережі.

ЗАВДАННЯ

- Чи відповідає затримання та утримання цих осіб нормам міжнародного гуманітарного права, зокрема, Женевським конвенціям?
- Чи мали затримані доступ до справедливого судового процесу, і чи були забезпечені їхні права на захист? Які положення щодо цього містяться в Женевських конвенціях?
- Визначте статус кожної особи та рівень гарантій, що передбачає кожен із цих статусів. Хто із затриманих може вважатися військовополоненим і чому?

СИТУАЦІЯ 2

Між країнами Астра та Якімі виник збройний конфлікт. Під час запеклої битви сили Якімі оточили невеликий військовий підрозділ Астри. Троє солдатів з оточеного підрозділу, у тому числі один з військових командирів, кидають зброю й заявляють, що здаються в полон. Ще один важкопоранений солдат також здається. Командир підрозділу збройних сил Якімі оглядає його в пошуку зброї й знаходить у нього паспорт громадянина республіки Якімі. Той зізнається, що від початку збройного конфлікту воює на стороні Астри, оскільки це відповідає його політичним та ідеологічним переконанням. Командир підрозділу заявляє, що Якімі не визнає зрадників батьківщини військовополоненими й страчує солдата на місці.

ЗАВДАННЯ

- Чи законними з точки зору МГП були дії командира? Обґрунтуйте свою відповідь положеннями МГП.
- Чи можуть громадяни держави, яка бере в полон, претендувати на статус військовополонених? Як МГП регулює це питання?
- Чи могла би Якімі притягти до кримінальної відповідальності власного громадянина, що воював на стороні супротивної держави в конфлікті?

СИТУАЦІЯ 3

У 2020 році в Республіці Демаркія виник неміжнародний збройний конфлікт між урядовими силами та озброєними повстанськими угрупованнями – Демаркійським визвольним корпусом («ДВК»). Під час бойових дій урядові сили захопили кількох бойовиків із повстанського угруповання та утримували їх у спеціальному таборі для військовополонених. Уряд заявив, що ці особи визнані винними у вчиненні низки злочинів, включаючи терористичні акти, вбивства та саботаж; при цьому судовий процес над повстанцями так і не відбувся.

ЗАВДАННЯ

- Чи існує поняття «військовополонений» у неміжнародних збройних конфліктах за МГП?
- Які гарантії та права мають особи, затримані в неміжнародних збройних конфліктах, відповідно до положень МГП?
- Чи можна судити затриманих осіб за загальними кримінальними статтями національного законодавства? Які правові стандарти мають бути дотримані? Чи були вони дотримані в цій ситуації?